

Wyjaśniamy kto - w myśl obowiązujących przepisów prawa - ma obowiązek poddania się badaniu psychologicznemu tzw. „psychotestom”.

KIEROWCY Z KATEGORIĄ B PRAWA JAZDY

- Kierowcy **pojazdów służbowych**, niezatrudnieni na etacie kierowcy (przedstawiciele handlowi, pracownicy administracji, kadra kierownicza) przechodzą badania w myśl ustawy o medycynie pracy. Badanie kończy się bezterminowym zaświadczeniem, do przekazania lekarzowi medycyny pracy.
- Kierowcy **zatrudnieni na etacie kierowcy** (kierowcy TAXI, kierowcy – dostawcy, kierowcy pojazdów uprzywilejowanych, kurierzy) przechodzą badania w myśl ustawy o transporcie drogowym i ustawy o kierujących. Badanie kończy się orzeczeniem psychologicznym ważnym maksymalnie 5 lat (dla osób powyżej 60 r.ż. – na maksymalnie 3 lata). Orzeczenie przekazuje się pracodawcy. W przypadku samozatrudnienia trzeba je mieć przy sobie (do kontroli przez ITD).
- **Skierowani decyzją starosty**, są badani na podstawie ustawy o kierujących pojazdami. Badanie kończy się orzeczeniem psychologicznym bez terminu ważności. Należy przedłożyć je w wydziale komunikacji.

KIEROWCY Z KATEGORIĄ C, D, E PRAWA JAZDY:

- Przechodzą badania w myśl ustawy o transporcie drogowym i ustawy o kierujących. Badanie kończy się orzeczeniem psychologicznym ważnym maksymalnie 5 lat. Orzeczenie przekazuje się pracodawcy lub przedkłada w wydziale komunikacji. W przypadku samozatrudnienia trzeba je mieć przy sobie (**do kontroli przez ITD**)

KANDYDACI NA KIEROWCÓW ZAWODOWYCH:

- Przechodzą badania w myśl ustawy o ruchu drogowym i ustawy o kierujących i transporcie drogowym, a także rozporządzeń w sprawie badań lekarskich i psychologicznych kierowców i kandydatów na kierowców. Po przeprowadzeniu badania psychologicznego wydawane jest orzeczenie psychologiczne umożliwiające rozpoczęcie kursu.

Co należy zabrać ze sobą na badanie żeby procedura przebiegła szybko i sprawnie?

- ✓ Skierowanie na badania psychologiczne, jeśli zostało wydane, lub decyzję Starosty o skierowaniu na badania,
- ✓ Dokument tożsamości z numerem PESEL, np. dowód osobisty lub paszport,
- ✓ Posiadane prawo jazdy, jeśli kierowca przedłuża jego ważność,
- ✓ Okulary lub soczewki, jeśli kierowca/przyszły kierowca ich używa.

Na badanie należy przyjść wypoczętym, zdrowym, w stanie nie budzącym wątpliwości. Zmęczenie, niewyspanie, złe samopoczucie, niektóre leki oraz środki psychoaktywne w tym alkohol – mogą w znaczny sposób zaburzyć sprawność psychomotoryczną.

Kiedy ze SKIEROWANIEM a kiedy bez?

Bez skierowania na badanie mogą zgłosić się:

- kandydat na kierowcę wykonującego przewóz drogowy,
- kandydaci oraz kierujący tramwajem,
- kierowcy pojazdów uprzywilejowanych i przewożących wartości pieniężne,
- kandydaci na instruktorów i egzaminatorów nauki jazdy.

Ze skierowaniem na badanie przychodzą:

- Kierowcy zawodowi (zatrudnieni na stanowisku kierowcy) przedłużający ważność uprawnień – skierowanie wystawia pracodawca (wyjątkiem od tej reguły są kierowcy prowadzący działalność gospodarczą)
- Pracownicy zatrudnieni na innych stanowiskach wykonujący podróże służbowe samochodem prywatnym lub służbowym (za wyjątkiem samozatrudnionych) – skierowanie wystawia lekarz na podstawie opisu stanowiska pracy zawartego w skierowaniu od pracodawcy,
- Kierowcy straży pożarnej – skierowania wydawane są przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta,
- Kandydaci na instruktorów i egzaminatorów nauki jazdy – skierowanie może wydać ośrodek prowadzący szkolenie,
- Osoby ubiegające się o przywrócenie uprawnień do kierowania pojazdami cofniętego ze względu na istnienie przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami - badanie wykonuje się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Starostę,
- Sprawcy poważnego wypadku drogowego – badanie wykonuje się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Starostę,
- Kierowcy którym prawo jazdy zostało odebrane w wyniku kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, przekroczeniu liczby 24 punktów karnych – badanie wykonuje się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Starostę,
- Kierowcy u których w wyniku badania lekarskiego stwierdzono poważne przeciwwskazania psychologiczne do kierowania pojazdami – badanie wykonuje się na podstawie skierowania wydanego przez lekarza medycyny pracy lub decyzji administracyjnej wydanej przez Starostę.

Skierowanie jest ważne **30 dni** od daty jego wystawienia. Ustawodawca nie precyzuje wzorów skierowań na badanie psychologiczne zarówno dla kierowców wykonujących przewóz drogowy, jak i osób kierowanych przez lekarza.

Najwięcej wątpliwości mają kierowcy kat B, dlatego warto jeszcze raz wyjaśnić.

Kiedy kierowca kat. B powinien odbyć badanie psychologiczne?

Obowiązkowemu badaniu psychologicznemu podlegają osoby, które są zatrudnione lub samozatrudnione na stanowisku kierowcy w tym taksówkarze, kierowcy pojazdów uprzywilejowanych, kurierzy, dostawcy np. pracownicy dostarczający pizzę, pieczywo, zakupy itp

Osoby zatrudnione na innych stanowiskach niż kierowca, które wykonują podróże służbowe niezależnie czy jadą samochodem prywatnym czy służbowym m.in. przedstawiciele handlowi, menagerowie, kierownicy, zaopatrzeniowcy, pracownicy administracji, urzędnicy itp. mają obowiązek posiadać orzeczenie psychologiczne jeśli podczas wykonywania obowiązków zawodowych korzystają z samochodu służbowego lub prywatnego do celów służbowych (choćby sporadycznie) – skierowanie wystawia lekarz medycyny pracy na podstawie opisu czynności wykonywanych na stanowisku pracy umieszczonym na skierowaniu na badania okresowe wystawianym przez pracodawcę.

WAŻNE !

Będąc pracownikiem – warto zadbać o taki wpis na skierowaniu na badania okresowe. Ma to istotne znaczenie w sytuacji wypadku komunikacyjnego w godzinach pracy. Aby ustrzec się przed nieprzyjemnościami związanymi z podważaniem zasadności uznania zdarzenia za wypadek przy pracy warto zawczasu uzyskać orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań do prowadzenia pojazdów.

Ponadto niezależnie od posiadanej kategorii prawa jazdy na badanie psychologiczne muszą zgłosić się osoby, które chcą odzyskać uprawnienia a mają zatrzymane prawo jazdy i/lub orzeczonego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych za alkohol/punkty, sprawcy wypadku, osoby skierowane przez lekarza. Takim badaniom podlegają również osoby, które popełniły co najmniej dwa wykroczenia w okresie próbnym.

Elwira Zakrzewska

Pracownia Psychologii Transportu

JOPA Clinic